

פרשת ויחי תשע"ט – איך הפכו רוב שנות השעבוד לתקופה נוחה?

1. סוף פרשת ויגש: וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָּהּ וַיִּרְבּוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד. רש"י: ויאחזו בה – לשון אחוזה [הארץ הפכה להיות אחוזה בידם].

פרשת ויחי: ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה - פירוש רבי אברהם בן הרמב"ם: פירט זמן חייו של יעקב במצרים אע"פ שזה מובן ממה שהזכיר כי כל ימי חייו 147 שנים והרי בירידתו לשם היה בן 130 שנה? אלא כדי לגלות על אותו זמן שישב במצרים שהיו **חיים של נחת** אשר בהם השגת תקוותו ביוסף וכבודו וממשלתו עם רוב בניו וזרעו והרחבת מצבו כעין מאמרו **'עוד ינובון בשיבה'**.

2. **בראשית טו:** ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם **ארבע מאות שנה**.

שמות יב: ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים **שלושים שנה וארבע מאות שנה**.

בראשית מב,ב: ויאמר הנה שמעתי כי יש שבר במצרים, רדו שמה ושברו לנו משם ונחיה ולא נמות – רש"י: רדו שמה – ולא אמר: לכו, אלא רמז **למאתיים ועשר שנים** שהשתעבדו למצרים כמניין 'רדו'. **מכילתא בא:** וכי שלשים וארבע מאות שנה ישבו במצרים?! והלא לא היו במצרים אלא 210 שנים?

רש"י שמות ו,טז: למה נמנו שנותיו של לוי? להודיע כמה ימי השעבוד: שכל זמן שאחד מן השבטים קיים לא היה שיעבוד ... ולוי האריך ימים על כולם. **פירוש המזרחי על רש"י:** ושנות לוי משירד למצרים עד מותו הם 94 שנה ... תוציאם מה-210 שנה **ונמצא שלא היו ימי השעבוד רק 116 שנה**.

מגילה ט,ב: מעשה בתלמי המלך שכינס שבעים ושנים זקנים והכניסם בשבעים ושנים בתים ולא גילה על מה כנסם, ונכנס אצל כל אחד ואמר כתבו תורת משה רבכם. נתן הקב"ה בלב כל אחד עצה והסכימו כולם לדעת אחת וכתבו ... 'ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים **ובשאר ארצות 400 שנה**'.

3. **רש"י שמות יב,מ:** משנולד יצחק עד היציאה ממצרים היו ארבע מאות שנה ... ושלושים שנה היו משנגזרה גזירת בין הבתרים עד שנולד יצחק. **שפתי חכמים בראשית טו,יג:** 'ארבע מאות שנה' קאי על 'גר יהיה זרעך בארץ לא להם', שהרי משנולד יצחק היו **כגרים בשאר ארצות** ... ולא הולך המספר 400 על 'ועבדום וענו אותם' שהרי עבדים במצרים לא היו אלא רד"ו שנה.

4. **חיד"א פתח עיניים מגילה טז,ב:** 'שלח לו יין ישן' בגימטרייה **430**, לקיים גזירת ת"ל שנה במצרים שדעת זקנים – אברהם ויצחק - נוחה הימנו ורוצים בגזרתו יתברך ... ושלח גריסים של פול, לרמז שיהיה **לחצאים** כמו גריסין שהן חצאים, והשעבוד לא יהיה אלא "פול" שנים [בגימטרייה **116**].

5. **גמרא סוף קידושין:** רבי שמעון בן אלעזר אומר: מימי לא ראיתי צבי קייץ (מייבש תמרים בשדה כדי לאוכלם) וארי סבל (נושא משאות כדי להתפרנס) ושועל חנווני [מנהל חנות לפרנסתו, אלא] הם מתפרנסים שלא בצער ... מה אלו שלא נבראו לשמשני מתפרנסים שלא בצער ואני שנבראתי לשמש את קוני – אינו דין שאתפרנס שלא בצער?! **אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי**.

ליקוטי שיחות א/5: הכוונה האמתית שנתנו לאדם את דאגות הפרנסה, משום שעל ידי זה נעשה שבור בעצמו ויוצא מהמציאות שלו – ונעשה כלי לאור הקדושה ... במילא מובן **שהענין יכול להעשות גם ברגע אחד**, אם רגע אחד יפיק את הכוונה הפנימית שבזה ויפעל את מה שצריך לפעול.

זוהר ח"ג קנג,א: וימררו את חייהם – היא התורה (שהיא חיינו). בעבודה קשה – זו קושיא, בחומר – זה קל וחומר, בלבנים – זה ליבון הלכה. ובכל עבודה בשדה – זו ברייתא. שאין בידינו הלכה ברורה ודין ברור כי כל דיני התורה במחלוקת שנויה, הללו מכשירים ומטהרים והללו פוסלים ומטמאים. **ליקוטי שיחות טו/9-408:** כל פרטי העבודה בגלות מצרים – קיימים גם באופן רוחני בלימוד התורה. ולכן בשעה שיהודי יגע בעבודה הקשה של לימוד התורה, הוא יוצא ידי חובת העבודה הקשה של גלות מצרים ואינו צריך לעשותה בגשמיות... אולם לאחר סיום התקופה הראשונה במצרים, שנעשה חסר אצל בני השבטים ביגיעה בתורה – התחיל שעבוד מצרים כפשוטו.